

VENDIM
Nr. 88, datë 28.12.2017
NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:		
Vitore Tusha	anëtare e	“ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“ “
Fatmir Hoxha	anëtar i	“ “
Besnik Imeraj	anëtar i	“ “
Fatos Lulo	anëtar i	“ “
Gani Dizdari	anëtar i	“ “

me sekretare Belma Lleshi, në datën 21.12.2017, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 66, akti që i përket:

KËRKUES: Albert Muçohasanaj

SUBJEKTI I INTERESUAR:

Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimeve nr. 00-2017-304, datë 7.4.2017, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë; nr. 73, datë 10.5.2016, të Gjykatës së Apelit Durrës; nr. 11, datë 9.3.2016, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan.

BAZA LIGJORE: Nenet 30, 31, 32, 42, 131/1/f, 134/1/i dhe 142 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i KEDNJ-së dhe neni 4 i protokollit 7 të kësaj konvente; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Gani Dizdari, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit Albert Muçohasanaj, që kërkoj pranimin e kërkesës, parashtrimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që kërkoj pranimin pjesërisht të kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi është dënuar me 29 vjet, 10 muaj e 14 ditë burgim nga gjykatat e shtetit italian për kryerjen e disa veprave penale. Pas ekstradimit në Shqipëri për vuajtjen e dënimit, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Elbasan ka kërkuar nga gjykata njohjen e vendimeve penale të gjykatave italiane.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan, me vendimin nr. 11, datë 9.3.2016, ka vendosur, midis të tjerave: “Njohjen e vendimeve penale të huaja dhe në bashkim të dënimeve vuajtjen e dënimit me 25 vjet burgim nga i gjykuari Albert Muçohasanaj.”.

3. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 73, datë 10.5.2016, ka vendosur: “Lënien në fuqi të vendimit.”.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2017-304, datë 7.4.2017, ka vendosur: “Mospranimin e rekursit.”.

II

5. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke kërkuar shfuqizimin e vendimeve objekt shqyrtimi me pretendimin se këto vendime i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtimit e mëposhtme:

5.1. *Gjykatat e faktit kanë vendosur në kundërshtim me ligjin* kur kanë njohur vendimet e gjykatave italiane, pasi sipas përlogaritjes së tyre rezulton se kërkuesi duhet të vuajë një kohë më të gjatë në burgim. Konkretisht, sipas kërkuesit, kanë mbetur 20 vjet nga dënimi i dhënë nga gjykatat italiane, ndërkohë që gjykatat shqiptare, në kundërshtim me ligjin, kanë vendosur se kërkuesit i kanë mbetur edhe 25 vjet burgim. Kjo përlogaritje cenon lirinë e personit, duke i dhënë në fakt një dënim më të gjatë se ai që kanë dhënë gjykatat me vendim të formës së prerë.

5.2. *Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka cenuar të drejtën e aksesit*, pasi nuk ka marrë parasysh shtesën e rekursit që është paraqitur brenda afatit ligjor. Shtesa e rekursit, megjithëse është paraqitur brenda afatit, rezulton se nuk i është bashkëngjitur dosjes gjyqësore dhe kjo ka bërë që Kolegji Penal të mos e marrë atë në shqyrtim. Si pasojë, ai kolegji nuk është njohur me shkaqet thelbësore mbi të cilat mbështetej rekursi i paraqitur nga kërkuesi. Në këtë mënyrë është cenuar e drejta e aksesit në thelbin e saj.

6. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, pretendon se kërkesa e paraqitur nga kërkuesi është e bazuar dhe duhet të pranohet nga Gjykata vetëm për sa i takon pretendimit për mosmarrjen në shqyrtim të shtesës së rekursit, i cili, sipas subjektit të interesuar, rezulton se është paraqitur sipas rregullave procedurale. Ndërsa pretendimet e tjera, sipas tij, janë të pabazuara dhe nuk duhen marrë në shqyrtim nga Gjykata.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

7. Gjykata vëren se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika b, i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione materiae*, pasi rezulton se ka parashtruar pretendime që hyjnë në juridiksionin e kësaj Gjykate.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në Gjykatë të Lartë

8. Kërkuesi pretendon se në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë, si dhe në shtesën e rekursit të depozituar më pas, ka paraqitur pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor. Sipas tij, Gjykata e Lartë nuk ka marrë në shqyrtim as pretendimet e rekursit, as ato të parashtruara në shtesën e rekursit, i cili është paraqitur në kohë dhe sipas rregullave procedurale. Duke vepruar në këtë mënyrë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka cenuar të drejtën e aksesit në gjykatë.

9. Gjykata ka pranuar se kontrolli kushtetues që ajo ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të çdo individi për një proces të rregullt ligjor. Në këtë vështrim, Gjykata mund të vlerësojë mënyrën e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit, që në parim u takon gjykatave të sistemit të zakonshëm, vetëm nëse përmes këtij procesi janë cenuar të drejtat kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Në këto raste, Gjykata analizon ligjin, faktin dhe rrethanën përkatëse në atë dimension që ka ndikim mbi të drejtat dhe liritë e parashikuara nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, gjë që përbën juridiksionin e saj kushtetues. Detyra e kësaj Gjykate nuk është zgjidhja e një çështjeje konkrete, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin e kompetencave të saj (*shih vendimet nr. 14, datë 3.6.2009; nr. 84, datë 30.12.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në këtë këndvështrim, Gjykata ka vlerësuar se Gjykata e Lartë, rast pas rasti, duhet t’u japë

përgjigje problemeve ligjore, që në praktikë lidhen me interpretimin e ligjit. Sipas Gjykatës, në të tilla raste kërkesit, duke mos marrë përgjigje për pretendimet e tij me natyrë kushtetuese, për shkak të vendimit të mospranimit të rekursit, i cenohet jo vetëm e drejta e aksesit, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, por edhe e drejta e ankimit në kuptimin substancial, e parashikuar në nenin 43 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 73, datë 16.12.2016; nr. 24, datë 25.4.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

11. E drejta për t'iu drejtuar gjykatës përbën një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Kjo e drejtë e individit është garanci për administrimin e mirë të drejtësisë, prandaj çdo interpretim i ngushtë i nenit 42 të Kushtetutës dhe i nenit 6 të KEDNJ-së nuk përputhet me qëllimet dhe objektin e tyre. Në këtë kuptim, e drejta e individit për t'iu drejtuar gjykatës nuk përfshin vetëm të drejtën për të hapur një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare në lidhje me mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Mohimi i së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj lidhur me pretendimet e ngritura përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 84, datë 30.12.2016; nr. 14, datë 3.6.2009, të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjithashtu, Gjykata ka vlerësuar se neni 42 i Kushtetutës sanksionon në vetvete jo vetëm të drejtën e individit për t'iu drejtuar gjykatës, por edhe detyrimin e shtetit që t'ia garantojë atij këtë akses. Gjykata ka konsideruar se sipas këtij neni detyrimi për të garantuar të drejtën efektive të aksesit në gjykatë nuk nënkupton thjesht mungesën e një ndërhyrjeje, por mund të kërkojë edhe ndërmarrjen e veprimeve pozitive nga ana e shtetit. Në rast se mohohet një e drejtë e tillë, procesi konsiderohet jo i rregullt, sepse aksesit në gjykatë është para së gjithash një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 84, datë 30.12.2016; nr. 67, datë 17.11.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Gjykata është shprehur se përdorimi i mjetit procedural të përshtatshëm ankimes në formë e në përmbajtje, siç është sanksionuar në Kodin e Procedurës Penale, nuk përbën një kërkesë formale, por një kërkesë që lidhet me thelbin e së drejtës së mbrojtjes dhe të pjesëmarrjes aktive në gjykim. Mostrajtimi i mjetit procedural në mënyrë substanciale cenon të drejtën e mbrojtjes së të gjykuarit dhe njëkohësisht aksesin e tij në Gjykatën e Lartë (*shih vendimet nr. 84, datë 30.12.2016; nr. 21, datë 24.7.2006, të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Gjykata në këtë drejtim ka theksuar se është kompetencë e Kolegjit Civil/Penal (dhoma e këshillimit) të analizojë dhe vlerësojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Megjithatë, ky standard nuk duhet kuptuar sikur i mundëson Gjykatës së Lartë ushtrimin e kompetencës së mësipërme në mënyrë diskrecionale. Gjykata ka theksuar se standardet kushtetuese për një proces të rregullt ligjor duhen respektuar në të gjitha fazat e gjykimit, përfshirë këtu shqyrtimin e rekursit nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit. Rekursi është mjeti procedural në dispozicion të kërkesit, me anë të të cilit ai mund të ketë akses në Gjykatën e Lartë, duke e investuar këtë të fundit me shqyrtimin e pretendimeve të tij (*shih vendimet nr. 73, datë 16.12.2016; nr. 24, datë 25.4.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Po ashtu, jurisprudenca kushtetuese ka theksuar se Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 84, datë 30.12.2016; nr. 14, datë 17.4.2007; nr. 35, datë 20.12.2005, të Gjykatës Kushtetuese*). Po ashtu, Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/1/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit) (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 19, datë 2.4.2012; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 52,*

datë 2.12.2013; nr. 3, datë 23.1.2014; nr. 84, datë 30.12.2016, të Gjykatës Kushtetuese). Për vendimet e dhëna nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit dhe referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, Gjykata ka theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime, që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, vendimi i Kolegjit për mospranimin e rekursit vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 19, datë 19.7.2005; nr. 22, datë 6.6.2011; nr. 18, datë 14.4.2015; nr. 84, datë 30.12.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Nga përmbajtja e dispozitave procedurale penale për rekursin rezulton se rekursi shqyrtohet nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit pa pjesëmarrjen e palëve (neni 433/2 i KPP-së). Ky kolegji verifikon legjitimitetin e kërkuarit, bazueshmërinë në ligj dhe në prova të rekursit, si dhe praninë e kriterëve ligjorë për shqyrtimin e saj. Kur kërkesat e ligjit për kalimin në seancë nuk janë plotësuar, dhoma e këshillimit vendos mospranimin e kërkesës për rishikim.

17. Nga aktet bashkëlidhur kërkesës rezulton se kërkuari i është drejtuar Gjykatës së Lartë edhe me një shtesë rekursi në datën 11.11.2016, e cila është regjistruar pranë Gjykatës së Apelit Durrës me nr. protokollit 4188/2, datë 17.11.2016. Sipas shkresës së kancelarit të Gjykatës së Lartë, nr. 2892/1, datë 12.7.2017, rezulton se administrata gjyqësore nuk ia ka bashkëlidhur akteve të çështjes penale nr. 1158/2016 shtesën e rekursit. Në këto kushte, rezulton se Kolegji Penal ka vendosur vetëm mbi bazën e rekursit dhe jo të shtesës së paraqitur për këtë qëllim.

18. Gjykata konstaton se referuar përmbajtjes së rekursit dhe shtesës së rekursit, pretendimet e parashtruara në të dyja këto akte janë të ngjashme dhe nuk rezulton të ketë diferenca thelbësore në shkaqe apo argumente lidhur me parregullsinë e procesit para gjykatave më të ulëta. Në të dyja parashtrimet, pra në rekurs dhe në shtesën e rekursit, paraqitet si shkak kryesor argumenti se gjykatat shqiptare kanë llogaritur gabim vitet e burgimit që duhet të vuajë kërkuari, si rrjedhojë e vendimeve të gjykatave italiane. Konkretisht, referuar thelbit të pretendimeve të kërkuarit të parashtruara në shtesën e rekursit, ai pretendon se, ndryshe nga sa kanë vendosur gjykatat shqiptare, atij nuk i kanë mbetur 25 vjet, por 20 vjet burgim. Pra, sipas tij, vendimet e gjykatave shqiptare për konvertimin e dënimit nuk janë të bazuara në ligj dhe në këtë mënyrë ato janë të padrejta (fq. 2-3 e shtesës së rekursit). Të njëjtat pretendime i gjejmë edhe te përmbajtja e rekursit të paraqitur nga kërkuari, ku është theksuar se gjykatat kanë përllogaritur gabim dënimin e mbetur për t'u vuajtur nga kërkuari. Nisur nga ky fakt, Gjykata çmon se, megjithëse shtesa e rekursit nuk është marrë në shqyrtim nga Kolegji Penal, kjo mangësi procedurale nuk ka rezulton të ketë qenë e tillë që të ketë ndikuar në thelbin e vendimarrjes së atij Kolegji.

19. Në vendimet e mëparshme të saj Gjykata ka pranuar se jo çdo shkelje e rregullave procedurale e bën procesin të parregullt në aspektin e shkeljes së të drejtave kushtetuese. Ndikim të drejtpërdrejtë në një proces ligjor kanë ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të individit dhe do të ndikonte në rezultatin e vendimarrjes (*shih vendimet nr. 25, datë 28.10.2005; nr. 21, datë 1.10.2008, të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se mosmarrja në shqyrtim e shtesës së rekursit nga Kolegji Penal nuk ka sjellë si pasojë cenimin substancial të së drejtës së aksesit në gjykatë dhe për këtë arsye ky pretendim është i pabazuar.

21. Gjithashtu, përveç sa më lart, lidhur me pretendimet e tjera të kërkuarit se përllogaritja e viteve të mbetura nga dënimi penal i formës së prerë është bërë gabim apo se një apo disa nga veprat për të cilat ai ishte akuzuar dhe dënuar është amnistuar, Gjykata thekson se këto janë çështje të fazës së ekzekutimit të vendimit penal të formës së prerë ndaj të cilit kërkuari ka mjete ligjore ankimi, në përputhje me dispozitat e KPP-së, konkretisht të kreut II të tij, i cili i referohet shqyrtimit nga gjykata të çështjeve që lidhen me ekzekutimin e vendimeve.

22. Nisur nga sa më lart, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimet e kërkuarit janë të pabazuara

dhe si të tilla ato nuk duhen pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtar: Vitore Tusha, Altina Xhoxhaj, Fatmir Hoxha, Besnik Imeraj, Fatos Lulo, Gani Dizdari